

TROMS OG FINNMARK STATSADVOKATEMBETER

Justisdepartementet
Postboks 8005, Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
200705683

Vår ref.:
252/08 - OBS

Dato:
15.09.08

HØRING – NOU 2007:7 – FRITZ MOEN OG NORSK STRAFFERETTSPLEIE

Det vises til høringsbrev av 30. juni 2008. Statsadvokatene i Troms og Finnmarks er av den oppfatning av en gjennomgang av strafferettspleien slik en her har gjort er viktig, og at mange av de anbefalinger som fremsettes er interessante. Det er imidlertid lite som er videre egnet for regulering i lov eller forskrift. Nedenfor er de konkrete kommentarer knyttet opp mot hver enkelt anbefaling i tråd med høringsbrevet.

Anbefaling 1:

Samhandlingen mellom politiet og den høyere påtalemyndighet er godt, men det finnes like fullt et forbedringspotensial. Særlig i de mer omfattende sakene kan grunnlaget for avgjørelser og kvaliteten på aktoratene bli enda bedre med en tidligere involvering i saken fra statsadvokatens side, og en bedre informasjonsflyt mellom politiet og statsadvokatene. Dette vil selvfølgelig kunne gjelde opplysninger både til siktedes gunst og ugunst.

Eventuelle mangler ved informasjonsflyten skyldes nok ikke bare politiet, men også hva statsadvokatene selv krever av politiet i form av møter, sammendragsrapporter, oppdatering under etterforskningen mv.

Selv om dialogen nok med fordel kan forbedres og utvikles synes et forskriftsfestet krav om at politiet redegjør for bevismomentene i saken lite hensiktsmessig. Statsadvokatene har et selvstendig ansvar for at egne avgjørelser tas på et forsvarlig grunnlag, og det er de opplysninger som er fremskaffet under etterforskningen som skal utgjøre grunnlaget for avgjørelsen. Videre vil en uheldig bivirkning av en slik ordning være at redegjørelsen av politiadvokatens vurderinger blir et sentralt tema under hovedforhandlingen, og ikke de bevis som er ført.

Dersom dette likevel skal forskriftsfestes antas det tilstrekkelig at det i påtaleinstruksen inntas en tilrådning om at det bør gjøres i de mer omfattende sakene. Et naturlig skille her går ved de såkalte 6-årssakene.

Besøksadr
Fr. Nansensplass 17
9008 Tromsø

Postadresse
postboks 2503
Tromsø postterminal
9267 Tromsø

Telefon
77 66 00 70
Telefaks
77 66 00 71

E-post
lars.fause@statsadvokatene.no

Anbefaling 2:

Dette er en anbefaling som er veldig uklar, all den tid det er vanskelig å forstå hva en mener med "andre relevante bevis". Kan vitner som ikke har sett noe vurderes som relevant? Hva hvis tiltaltes forsvarer hevder at en opplysning påtalemyndigheten mener ikke er relevant likevel har betydning. Har en da gjort en feil i bevisoppgaven til retten? Hva hvis dette skyldes at tiltalte endrer forklaring før hovedforhandlingen, har vi da gjort noe ulovlig?

Den eneste praktiske måten å imøtegå dette på er å nevne alle saksdokumentene. Da vil man være sikker på at intet er glemt, og at det ikke dukker opp noe i ettertid. Men en kan spørre seg hva en i så fall har å tjene på det.

I bevisoppgaven til retten skal en fra påtalemyndigheten medta bevis som gir et objektivt bilde av sakens faktum. Det følger av god påtaleskikk å belyse alle sider av saken. Dette medfører selvsagt ikke at en redegjør for alt politiet har foretatt under etterforskningen. Et slikt pålegg vil medføre ekstraarbeid og bidra til å få på plass de sentrale deler av faktum, uten at det etter embetets mening vil medføre noen økt grad av rettssikkerhet.

Anbefaling 3:

Det er i mange saker ønskelig med en mer detaljert oversikt over tiltaltes "timeplan" i tiden etter pågripelse. Loggføring av hva siktede gjør, hvilke dokumenter det er gitt innsyn i og når uttalelser kommer kan være viktig. En høyere grad av nøyaktighet her vil kunne tilføre en sak viktige detaljopplysninger.

Motivet for forslaget er nok å finne hensynet til tiltalte og hva han er utsatt for i forbindelse med avhør. Som departementet fremhever er det gode regler på dette området i dag, og det er vanskelig å se at det er behov for enda flere.

Anbefaling 4:

Her har det skjedd en stor utvikling de senere årene, særlig i forbindelse med KREATIV-kursene og økt bruk av lyd- og lyd/bildeavhør. Denne utviklingen bør få gå noe videre, og eventuelt evalueres om noe tid. I tillegg synes det vanskelig med en lovfesting ut over det som allerede er inntatt i straffeprosessloven og påtaleinstruksen.

Anbefaling 8:

Dette er et forhold som antas ivaretatt av de reglene som allerede finnes. Det må være tilstrekkelig at etterforsker/påtalejurist vurderer om det foreligger særlige grunner, og i så fall sender begjæring om oppnevning. Dette er den fremgangsmåten som følges i dag. Det synes for øvrig vanskelig med en lovfesting av at enkelte grupper funksjonshemmede skal ha økt rett til forsvarerbistand. Saksfeltene er veldig forskjellige og den enkeltes evne til å ivareta egne interesser like variabel.

Anbefaling 9:

Spørsmål knyttet til anvendelse av sakkyndige i straffesaker kan være komplisert, både knyttet til oppnevning, mandat og vurdering av de uttalelser en mottar.

I en del tilfeller kunne det være ønskelig med faste ordninger. Dette ville gjøre politiets arbeid enklere og raskere. Det vil imidlertid ikke dekke alle de behov for sakkyndighet som kan etterspørres under en straffesaksbehandling. Til det er diversiteten i de spørsmål som oppstår for stor.

Det er også stor forskjell i hvor raskt en må ha en sakkyndig tilgjengelig. I forbindelse med obduksjoner eller ved behov for brannteknisk sakkyndige må de sakkyndige være tilgjengelig raskt og på rett sted. I disse tilfellene er det vanskelig å få oppnevning fra retten raskt nok, og en har i praksis svært få sakkyndige å velge mellom.

En utvidet ordning med en sakkyndig kommisjon (som den rettsmedisinske) vil kunne bidra til å sikre kvaliteten på uttalelsene. Det vil nok ikke være praktisk mulig å overprøve de sakkyndige vurderinger i alle sammenhengene, men en kommisjon vil kunne si noe om kvaliteten på mandatet, om de metodene som er benyttet og om grunnlaget for konklusjonen. Om nødvendig vil kommisjonen måtte rådføre seg med andre sakkyndige på det aktuelle området.

Innføringen av en slik ordning kan være fornuftig, men det fordrer god bemanning, ellers vil dette kunne være et betydelig bidrag til å forsinke straffesaksbehandlingen. Det må videre vurderes om en slik ordning skal omfatte alle typer sakkyndige uttalelser, eller om det skal begrenses til i hovedsak å gjelde de mer alvorlige sakene. I så fall kan ordningen knyttes opp til et straffekrav, og en vil kunne utnytte ressursene i de tilfellene der den sakkyndige uttalelsen ventelig vil kunne få størst konsekvenser for den tiltalte.

Anbefaling 10:

I forbindelse med sakkyndige er skriftlighet erfaringsmessig viktig. I så måte fremstår dette forslaget som fornuftig. Skriftlighet øker normalt presisjonen. I praksis gis de aller fleste mandat i dag skriftlig, slik at en presisering her vil kun ha mindre praktiske konsekvenser.

Anbefaling 14:

En lovfesting her synes uproblematisk, men unødvendig. Riksadvokaten har uttrykkelig påpekt at det kun skal tas ut tiltalte dersom en er overbevis både om at tiltalte er skyldig, og at dette kan bevises i retten. Ved nedleggelse av påstand må dette selvfølgelig følges opp, slik at en kun legger ned påstand om domfellelse for retten dersom man er overbevist om tiltaltes skyld og at det er ført tilstrekkelig bevis for dette.

Videre kan en ikke se at regelfesting av dette vil kunne ha noen praktisk konsekvens. Som departementet fremhever, så har jo aktors påstand uansett ingen formell betydning hvor hvordan retten vurderer bevisene. I tillegg oppfattes den holdning som er beskrevet ovenfor som godt befestet innen påtalemyndigheten.

Ole Bredrup Sæverud

